

فعل در
تاریخ سیستان

احمد سایه وند
زهرا اکبری

سرشناسه: سایه وند ، احمد ، ۱۳۵۱ .
 عنوان و نام پدید آور: فعل در تاریخ سیستان / احمد سایه وند ، زهرا اکبری
 مشخصات نشر: تهران ، اندیشه نوآوران ، ۱۳۹۵
 مشخصات ظاهری : ۱۳۲ ص
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۶۱-۳۵-۰
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 موضوع: تاریخ سیستان -- سبک شناسی
 رصوع: فارسی -- فعل
 موضوع: persian language --
 شناسه: افزوده : اکبری ، زهرا ، ۱۳۵۲
 رده بندی: سنگ ۸۵ / ۲۰۲۹ / DSR
 رده بندی دیوید: ۴ / ۵۵
 شماره کتابشناسی ملی: ۴۵۰۷۴۱

نام کتاب: فعل در تاریخ سیستان
 مؤلف: احمد سایه وند - زهرا اکبری
 ویراستار: حسین شاه حسینی
 ناشر: اندیشه نوآوران
 مدیر مسئول: معصومه کوثری
 مدیر تولید: حسین شاه حسینی
 مدیر اجرایی: سارا احمدی
 نوبت چاپ اول: پاییز ۹۵
 شمارگان: ۱۰۰۰
 طراح جلد و صفحه آرا: الهه کشاورز
 لیتوگرافی و صفافی: چاپ نور
 قیمت: ۱۵۰/۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۶۱-۳۵-۰

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است و هر گونه نسخه برداری پیگرد قانونی دارد.

تلفن مرکز پخش: ۰۹۲۱۳۶۳۰۰۹۶ - ۰۲۱۲۲۵۳۱۳۴۶ - ۰۲۱-۲۶۳۲۱۵۸۰

فهرست

مقدمه

فصل اول : تاریخ‌نویسی

مفهوم تاریخ و فایده آن
منابع تاریخ ایران در عهد اسلام
تاریخ‌نویسی به زبان عربی
تاریخ‌نویسی به زبان فارسی و اوضاع تاریخی
جنبش ادبی

فصل دوم : تاریخ سیستان

نام و شان تاریخ سیستان
ریشه و سبک تاریخ سیستان

ایجاز
استعمال کلمات فارسی
استعمال واژه‌های عربی
استعمال واژه‌های غریب
کاربرد افعال
استعمال فعل «شن» در چند معنی و چند وجه
تکرار افعال

فصل سوم : سبکی‌های سبکی نثر

فارسی پس از اسلام

افعال
فعل آمدن و بودن
فعل افکندن
آوردن افعال با پیشوندهای قدیم
به کار گرفتن لغات فارسی کهنه
استعمال باء تأکید
فعل گشتن و گردیدن
فعل گرفتن
استعمال افعال به معانی متعدد
پیشوندها و پسوندها
پیشوندهای افعال
باء تأکید
صیم نهی و دعا
می استمراری
یا‌های مجهول
فعل استمراری
شرح رؤیا
«باء» در فعل‌های تمنائی
«هاء» اسمی و وصفی
افعال منسوخه دیگر
مستقبل محقق‌الوقوع به صیغه ماضی
برخی استعمالات متفرق
فعل بودن و باشیدن

۵۳	فعل باشیدن
۵۴	افعال مقاربه
۵۴	مختصات زبانی فارسی کهن
۵۴	فعل ماضی
۵۵	- فعل مضارع
۵۵	فعل جمع و مفرد
۵۶	ج- اشتقاق از بن مضارع نه ماضی
۵۶	فعل امر
۵۸	فصل چهارم ویژگی سبکی تاریخ
۵۸	سبک تان
۶۰	اوایل کتاب تاریخ سبک تان
۶۰	۱- آوردن فعل‌ها - وصفی:
۶۱	تعریف فعل
۶۳	ماده فعل
۶۴	ماده ماضی - ماده مضارع
۶۵	ماده مضارع جمعی
۶۵	افعال جمعی
۶۶	نمونه‌ها
۶۷	افعال واداری
۶۸	ساختمان فعل
۶۸	فعل ساده
۶۹	نمونه‌ها
۷۰	فعل پیشوندی
۷۱	نمونه‌ها
۷۲	فعل مرکب
۷۳	نمونه‌ها
۷۴	عبارت فعلی
۷۴	نمونه‌ها
۷۵	فعل ناگذر (لازم)
۷۵	نمونه‌ها
۷۶	زمان فعل
۷۷	ماضی
۷۷	نمونه‌ها
۷۸	بای زینت و نون نفی
۷۸	فعل ماضی استمراری
۷۹	نمونه‌ها
۸۱	ماضی نقلی : (ساده و کهن ساختار)
۸۲	نمونه‌ها
۸۲	ماضی بعید
۸۴	نمونه‌ها
۸۴	ماضی التزامی
۸۵	مضارع
۸۵	مضارع ساده
۷۸	نمونه‌ها
۸۸	مضارع التزامی
۸۸	نمونه‌ها

۹۰	فعل مستقبل یا آینده
۹۰	نمونه‌ها
۹۱	وجه فعل
۹۱	وجه اخباری
۹۱	نمونه‌ها
۹۲	وجه امری
۹۲	نمونه‌ها
۹۴	وجه التزامی
۹۴	نمونه‌ها
۹۵	وجه شرطی
۹۵	وجه تردیدی و شرطی در فارسی قدیم
۹۶	نمونه‌ها
۹۶	وجه تمنایی
۹۷	نمونه‌ها
۹۸	نمونه‌ها
۹۸	باب فل
۹۸	باب فل
۹۹	نمونه‌ها
۹۹	فعل متعدی
۱۰۰	فعل مجهول
۱۰۱	نمونه‌ها
۱۰۱	انواع دیگر فعل
۱۰۲	نمونه‌ها
۱۰۲	باید ساخت؛ کمکی غیر شخص، تأیید، حذر، تخم
۱۰۳	فعل ناقص
۱۰۴	نمونه‌ها
۱۰۴	مطابقت فعل و نهاد
۱۰۴	نمونه‌ها
۱۰۵	تقدیم فعل
۱۰۵	نمونه‌ها
۱۰۵	فعل معین
۱۰۷	افعال کنایی
۱۰۷	نمونه‌ها
۱۰۹	افعال آغازی
۱۰۹	نمونه‌ها
۱۰۹	افعال مقاربه
۱۱۰	نمونه‌ها

فصل پنجم : نتیجه گیری

پیوستها

۱۱۰

۱۱۳

۱۱۸

۱۱۹

۱۱۹

۱۲۰

۱۲۰

۱۲۱

۱۲۲

۱۲۲

۱۲۳

۱۲۴

۱۲۴

۱۲۵

۱۲۵

۱۲۶

۱۲۷

۱۲۸

مالیدن

پرداختن

جنبیدن

آسودن

جستن

ستودن

ربودن

بوسیدن

بشردن (فردن)

آراستن

تافتن

پالودن

گسستن

ارزیدن

باریدن

کتابنامه